

संस्कृतस्य पाठ्यक्रमः , नवमीकक्षा(2019-20)

पूर्वमध्यावधि परीक्षा

1.शेमुषी भाग-1

प्रथमः पाठः – भारतीयवसन्तगीतिः (न परीक्षाकृते)

द्वितीय पाठः – स्वर्णकाकः

तृतीयः पाठः – सोमप्रभम् (न परीक्षाकृते)

चतुर्थः पाठः – कल्पतरुः

पंचमः पाठः – सूक्तिमौक्तिकम्

2. रचनात्मककार्यम्

- (i) संकेताधारितम् औपचारिकम् अनौपचारिकं वा पत्रलेखनम् ।
- (ii) चित्राधारितं वर्णनम् अनुच्छेदलेखनं वा पंचसरलसंस्कृतवाक्येषु ।
- (iii) पंचहिन्दी-आंग्लसरलवाक्यानां संस्कृतभाषायाम् अनुवादकार्यम् ।

3. व्याकरणम्

- (i) सन्धिः –स्वर- दीर्घ, गुण,
- (ii) शब्दरूपाणि – बालकवत, लतावत, अस्मद
- (iii) धातुरूपाणि- पठ-पंचलकारेषु, सेव-लट् लृट् लकारयोः
- (iv) ऋरक उपपद विभक्तयः – द्वितीया- परितः, समया, निकषा, प्रति, विना, तृतीया – सह/ साकम्/समम्/सार्धम्, विना, अलम्
- (v) प्रत्ययः – क्त्वा, ल्यप्,
- (vi) संख्या – 1-50
- (vii) उपसर्गाः – आ, वि, प्रति, उप,

मध्यावधिपरीक्षा

शेमुषी – भाग 1

षष्ठः पाठः – भ्रान्तो बालः

सप्तमः पाठः – प्रत्यभिज्ञानम्

अष्टमः पाठः – लौहतुला

2. रचनात्मककार्यम्

- (i) संकेताधारितम् औपचारिकम् अनौपचारिकं पत्रलेखनम् ।
- (ii) चित्राधारितं वर्णनम् अनुच्छेदलेखनं वा पंचसरलसंस्कृतवाक्येषु ।
- (iii) पंचहिन्दी-आंग्लसरलवाक्यानां संस्कृतभाषायाम् अनुवादकार्यम् ।

3. व्याकरणम्

- (i) सन्धिः- स्वरसन्धि- वृद्धि, यण्
- (ii) शब्दरूपाणि – साधुवत्, युष्मद्, किम्-त्रिषुलिङ्गेषु
- (iii) धातुरूपाणि- अस, कृ, पंचलकारेषु
- (iv) कारक उपपद विभक्तयः – चतुर्थी – रूच , दा,-यच्छ, नमः कूप्
पंचमी- विना, बहिः, भी, रक्ष्
- (v) प्रत्ययः – तुमुन्, क्तवतु,
- (vi) संख्या – 51-75
- (vii) उपसर्गाः –अनु, निर, प्र, अधि,

उत्तरमध्यावधिपरीक्षा

1. श्लेषी –भाग 1

नवमः पाठः – सिकतासेतुः

दशमः पाठः – जटायोः शौर्यम्

2. रचनात्मककार्यम्

- (i) संकेताधारितं औपचारिकम् अनौपचारिकं वा पत्रलेखनम् ।

- (ii) चित्राधारितं वर्णनम् अनुच्छेदलेखनं वा पंचसरलसंस्कृतवाक्येषु ।
(iii) पंचहिन्दी-आंग्लसरलवाक्यानां संस्कृतभाषायाम् अनुवादकार्यम् ।

3. व्याकरणम्

- (i) सन्धिः –स्वर- अयादि,
(ii) शब्दरूपाणि – नदीवत्
(iii) धातुरूपाणि- पा-पंचलकारेषु, सेव-लङ्, लोट्, विधिलिङ्लकारेषु
(iv) कारक उपपद विभक्तयः – षष्ठी- उपरिः अधः, पुरतः पृष्ठतः
(v) प्रत्ययः – शतृ शानच
(vi) संख्या – 75-100
(viii) उपसर्गाः – अप, नि अव
वार्षिकपरीक्षा

1. शेषमुषी –भाग 1

एकादशः पाठः- पर्यावरणम्
द्वादशः पाठः- वाङ्मनः प्राणस्वरूपं, (न परीक्षाकृते)
पूर्वपठितविषयानां पुनरावृत्तिः

2. व्याकरणम्-

कारक –उपपद विभक्तयः – सप्तमी-, स्निह्, निपुणः, विश्वस्

टिप्पणी- प्रथमः पाठः – भारतीयवसन्तगीतिः, तृतीयः पाठः- सोमप्रभम् द्वादशः च पाठः-
वाङ्मनः प्राणस्वरूपं केवलं पठनार्थं वर्तते ।

प्रश्नपत्रप्रारूपः

पूर्वमध्यावधि / उत्तरमध्यावधिपरीक्षा

अपठित अवबोधनम्- 10 अङ्काः

रचनात्मक लेखनम् – 5 अङ्काः

अनुप्रयुक्त व्याकरणम् – 12 अङ्काः

पठित अवबोधनम् – 13 अङ्काः

मध्यावधि / वार्षिकपरीक्षायाः प्रश्नपत्रं केन्द्रिय – माध्यमिक – शिक्षा – परिषदः पद्धतिमनुसृत्य भविष्यति ।

निर्धारितपाठ्यपुस्तकानि –

1. शेमुषी प्रथमो भागः, पाठ्यपुस्तकम् ,संशोधितसंस्करणम् , प्रकाशनम् रा0 शै. अनु. प्र. परि,द्वारा
2. अभ्यासवान् भवः प्रथमो भागः – व्याकरणपुस्तकम् प्रकाशनम् रा0 शै. अनु. प्र. परि,द्वारा
3. व्याकरणवीथिः व्याकरणपुस्तकम् प्रकाशनम् रा0 शै. अनु. प्र. परि,द्वारा